

La investigadora Maria Carme Coll Font. Foto: UIB

Fitxa de la tesi doctoral

Títol:

El Llibre Manual de Pere Romeu, notari públic de Mallorca (1239-1243)

Autora:

Maria Carme Coll Font

Programa de doctorat:

Història – Història de l'Art

Departament:

Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Director:

Antoni Planas Rosselló

La tesi doctoral de Carme Coll Font amplia el coneixement sobre la Mallorca del segle XIII a partir del llibre notarial més antic conegut

La tesi doctoral de Maria Carme Coll Font, defensada a la Universitat de les Illes Balears, presenta la transcripció i l'estudi del llibre notarial més antic conegut sobre Mallorca, un dels deu primers llibres notariais de la primera meitat del segle XIII de la Corona d'Aragó. L'anàlisi conjunta d'aquesta font contribueix a ampliar el coneixement de la història de Mallorca després de la conquesta catalana, ja que permet revisar els sistemes jurídics que regien la societat medieval mallorquina en una etapa de grans canvis. L'estudi *El Llibre Manual de Pere Romeu, notari públic de Mallorca (1239-1243)* l'ha dirigit el doctor Antoni Planas Rosselló, del Departament de Dret Públic.

El Llibre Manual de Pere Romeu pertany a la sèrie *Civitatibus et Partibus Foraneae* d'Escrivania de Cartes Reials del fons de Reial Patrimoni de l'Arxiu del Regne de Mallorca. La investigadora ha identificat i reconstruït els 1.652 documents trobats, i ha identificat Pere Romeu, un dels primers notaris públics de Mallorca, com l'autor del llibre notarial o protocol. El Manual està format pels esborranys o redaccions provisionals dels documents que s'han d'expedir a la notaria, com ara contractes de lucre i millora – venda de participacions en expedicions per practicar el cors a la Hispània musulmana–, documents sobre successions i pactes matrimonials, préstecs per invertir en comerç marítim, per finançar despeses relacionades amb l'establiment de pagesos a l'illa o per a la dotació de les filles per al casament.

Cal destacar que la recerca ha permès documentar per primera vegada l'existència de contractes de protecció personal i fidelitat, fins ara desconeguts, que demostren jurídicament l'existència de vincles de dependència personal a la Mallorca del segle XIII. A més, el Llibre Manual de Pere Romeu també permet fer una revisió de l'evolució de les propietats de l'illa agrupades segons els porcioners: la part reial, la de Gastó de Bearn i de Montcada, de Nunó Sanç, de Berenguer de Palou i d'Hug IV. Es destaca com l'organització administrativa segueix la concepció musulmana d'alqueries dins *azja* islàmics, i també com l'ocupació del territori es fa de manera lenta.

Quant a la població, l'anàlisi del Llibre Manual mostra la presència en massa de cristians, mentre que és menor la de musulmans i testimonial la de jueus. En aquest sentit, s'aporten novetats sobre els oficis exercits pels musulmans, tant els captius com els pocs que són lliures, i sobre la pervivència de sarraïns a les muntanyes. Sobre els jueus, s'apunten tres orígens: arriben a Mallorca acompanyant els porcioners com a súbdits de la Corona; arriben des d'Occitània; o provenen del nord d'Àfrica. Entre els cristians que arriben a Mallorca per poblar-la, la presència catalana és aclaparadora i mantenen vincles amb els seus llocs d'origen. La recerca també ha permès ampliar el coneixement sobre aspectes econòmics, com ara els oficis exercits pels nous pobladors, els sectors productius, o les monedes emprades.